

STRÖVTÅG I BUDAPEST

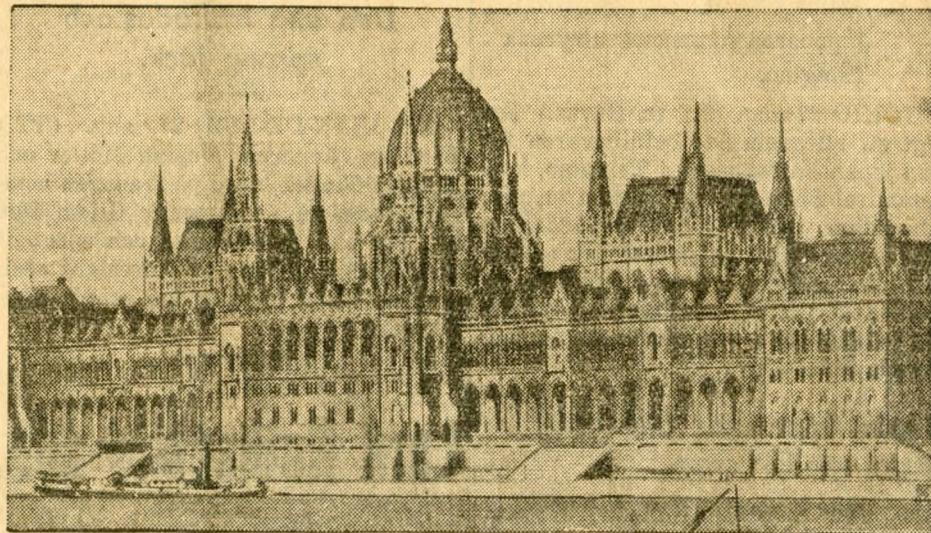
Glimtar från den ungerska huvudstaden

MEZŐKÖVESD
CSÁRDÁS

På Rakoczi Ut i Budapest halv-springer en liten, i lumpor klädd zigenarpojke framför den gästande främlingens fötter och spelar några takter ur "An der schönen" på den illa skamfilade fiolen, som säkert ofta fått tjäna som tillhygge vid heta uppgörelser med illasinnade konkurrenter. De stenkolsgrävande ögonen hänga trånande fast vid det utsedda offret och när en 20 fillérlant hamnar i den utsträckta, smutsiga näven skiner det upp under den tovigga luggen och så kommer det något hackigt "Ärr ni från Svärre". Vi kunna inte förneka faktum, men trots denna lovande introduktion visar det sig omöjligt att i fortsättningen föra någon konversation med den lille bytingen på ärans och hjältarnas språk. Var han lärt sig de få svenska orden är ej så gott att säga. Kanske har han själv i sin ännu tidigare ungdom kuskat omkring i vårt land på någon av vandrarfolkets kärror och därvid uppsnappat ett eller annat, kanske har han av sina uppdragsgivare fått inpräntat vad han skall säga för att få spelslantarna att lättare strömma in från turisterna från Norden, vilka sommardag ej äro så få i den

sin praktfulla glans med sina tusentals glimmande lyktor, som utefter kajerna spegla sig i Donaus vatten över vilket de många broarna spänna sina lysande pärlband. Det är en oförglömmelig syn som i minnets skattkammare tar plats

Parlamentshuset.

bredvid utsikten från Piazzale Michel-

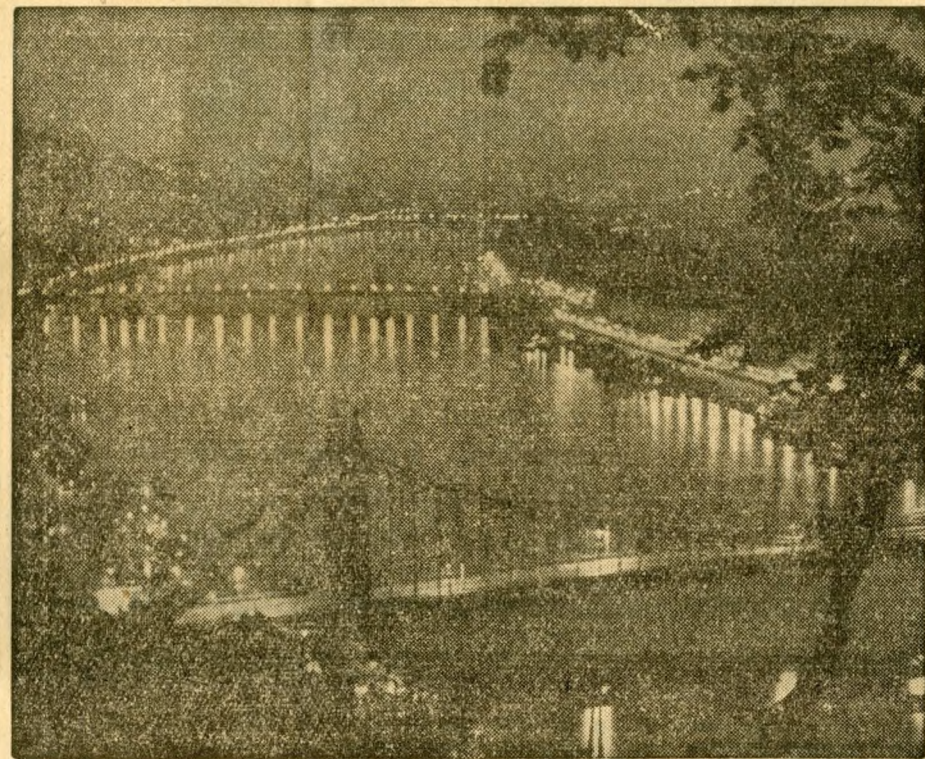
en del nattkabaréer med program som säkert skulle föranleda ingripande av hr polis Paulus Bergström om de uppfördes i hans kära hemstad.

Men framförallt är det baden som äro mest tilldragande på Margaretaön. Det finns flera att välja på, men det mest frekventerade torde numera vara det för endast några år sedan uppförda Palatinusbadet bakom vars med skulpturer och målningar smyckade funkisfasad utbreder sig en fascinerande anläggning. Och här äro under varma sommardagar människor av alla åldrar och av skilda kön och folkslag samlade i stora mängder. På söndagarna torde det vara omkring 10 å 15 tusen människor som utnyttja de många utmärkta badmöjligheter som här bjudas, från varmbad i stora bekvämt inredda bassänger till simbad med konstgjorda vågor och uppfriskande dopp i Donaus strida böljor. Det är en målerisk tavla som utbreder sig för ens blickar med alla i lysande färger prunkande baddräkter på brunbrända kroppar avtecknande sig mot de stora gräsplanernas friska grönska eller mot det smaragdskimrande vattnet i bassängerna. Allt är så fritt och gemytligt och humöret så glatt i denna badanläggning, vilken enligt vad som upplyses på initierat ungerskt

käckt på svaj. På skrangliga kärror, dragna av små magra hästkrakar, komma lantborna in till staden för att sälja sina produkter. Grön paprika, pumpor och kurbitsar, ljuvliga druvor, aprikoser och persikor, plommon stora som astrakaner och meloner — härliga frukter med rött innanmäte som kommer det att bokstavligen vattnas i munnen på den som äter därav. En hög och smal postkärra med gallerförsedda fönster, liknande en fångvagn skramlar förbi. I gatukorsningen står en polis i vit uniform med sockertoppslänkande solhjälm och dirigerar trafiken. Där stannar en fägglad spårvagn med jättestora begravningskransar hängande framför främre plattformen. En liten flicka kommer springande med andan i halsen för att ta hand om kransarna innan vagnen åter sätter i gång. Från ett flertal husfasader hänga i den svaga vinden sorgset vajande svarta fanor och där kommer en svartpulerad likvagn försedd med pompösa barocksniderier. Det tycks vara stor begravning i stan i dag.

På det lilla torget utanför det stora varuhuset Corvin hålla försäljerskorna på att ordna för dagens kommers. De plocka upp sina lager av inhemska handarbeten, slöjdvaror, souvenirer och annat kram som det går lätt att locka turisterna med. Det snattas och pratas. Humöret tycks vara gott. Inte att undra på förresten. Dagskassorna i går voro inte föraktliga, och det finns gott hopp om att dagens inte skola bli sämre. Utlänningarna ha ju i allmänhet inte reda på att de priser som man begär vid sådan här torghandel äro tilltagna med ordentligt prutmån och att man kan köpa samma saker mycket billigare i de affärer som hålla bestämda priser, bara man vet vilka de äro, ty i Budapest finns det många handlare som på orientaliskt vis hugga till ungefär vad som helst när det gäller att ange priserna.

Efter att en stund ha betraktat stadens uppvaknande från dess korta morgonslummer, äntra vi en spårvagn för att ta Pests mera kända sevärigheter i närmare skärskådande. Denna stadsdel kan inte uppvisa sådana pittoreska partier och konstnärliga minnesmärken som

Budapest i kvällsbelysning.

här vid frihetsmonumentet — där för övrigt en rabatt är anlagd framställande det förra och det nuvarande Ungerns karta i olikfärgade blommor — som man blir påmind härom. På vykort, anslag, solfjädrar, tändsticksaskar med mera sådant finnas jämförande kartor som erinra om Trianonfördraget. Nationalkänslan tycks ha trängt in hos envar bland folket vilken samhällsklass han än må tillhöra. Annars råder nog politiskt ganska stor splittring inom olika befolkningslager. Detta framgår bl. a. därav att man inte kunnat enas om att åter uppsätta en monark på tronen i detta kungarike utan kung fast frågan så länge varit på tal. Av allt att döma äro utsikterna ganska små för legitimisterna att vinna gehör för sina planer på att få ta fram Stefans heliga krona ur skattkammaren i Budas borg, där den troget bevakas av en i medeltida uniform utstyrd särskild vakt, och sätta den på ärkehertig Ottos välfriserade lockar.

Efter att ha besett frihetsmonumentet vid denna ungerska nationalismens vallfärdsplats ta vi oss fram till den i grannskapet belägna okände soldatens grav framför Milleniummonumentet och få här vara med om en högtidlig kransnedläggning av gästande främlingar från Norden, vid vilken man bl. a. hade tillfälle att åter se de svenska färgerna oförfalskade, något som tycks vara ganska ovanligt i dessa trakter.

Medan vi befinna oss på detta torg,

en varm artesisk källa, som är bortåt en km. djup och levererar 75-gradigt, rikt kolsyrehaltigt vatten, gör en liten avstickare till den välförsedda zoologiska trädgården, som ju inte kan mäta sig med motsvarande anläggning vid Schönbrunn i Wien, men dock är av ganska betydande mått. Den kloka elefanten som själv, för skickligt hoptiggda pengar köper godsaker hos vaktaren och på sitt speciella sätt ger till känna sin mer eller mindre stora uppskattning av den erhållna skärven, har vår stora beundran och medkänsla. Det kan ibland vara synd om begåvningar också.

Lyckligen undslippande det intelligande stora nöjesfältets lockelser bege vi oss via det flotta affärsstråket Andrássy Ut, förbi kungliga operan som kejsar Frans Josef en gång i världen skänkte till staden, till Budapests största kyrka, Stefanskatedralen, uppkallad efter S:t Stefan, det ungerska rikets grundare och förste konung, vars dödsdag sedan mer än 9 århundraden 20 augusti firas med stora högtidligheter. Denna dag bäres den enda bevarade kvarlevan av den heliga kungen — den högra handen — i procession genom Budas gator, ett ytterst praktfullt skådespel som lockar stora skaror till den ungerska huvudstaden från såväl landsorten som utlandet. S:t Stefanskyrkan är uppförd i italiensk renässansstil och av betydande mått med en nära 100 meter hög kupol.